

kvalifikace žalobce rozšiřované, že žalobce udržoval se žalovanou pohlavní styky, jichž následkem bylo oplození a zrození dítěte Josefa P-a, aniž by tím právní poměr tohoto dítěte co do jeho původu založený na zákonu byl dotčen. A tu ovšem zákonná domněnka § 138 obč. zák. s touto věcí nemůže mít nic společného a překážeti tomu, by žalobce, na němž podle povahy ustanovení druhého odstavce § 1330 obč. zák. spočívá břímě důkazní, nepravdivost skutečnosti žalovanou rozšiřované a že žalovaná vědomě nepravdivou zprávu po rozumu téhož zákonného ustanovení rozšiřovala, prokázal po případě, by žalovaná pravdivost svého tvrzení na vyvrácení žaloby prokázala, jsou-li tu ovšem dány ostatní podmínky zmíněného zákonného ustanovení. V tomto směru přiznala žalovaná sama a jest tudíž podle § 266 čřs. prokázáno tvrzení žaloby, že o žalobci rozšiřovala zejména proti rodičům nevěsty žalobcovy, že má se žalovanou čtyřletého hochu. Jde tedy dále o to, zda je žalobce tímto rozšiřováním uvedené právě skutečnosti ohrožen na své budoucnosti. Žalobce tvrdí, že žalovanou rozšiřovaná skutečnost jest způsobilá ohroziti a také ohrožuje jeho sňatek s Boženou B-ovou. Je-li tomu tak, jest přisvědčiti závěru napadeného rozsudku, že žalobce jest ve své budoucnosti ohrožen, neboť není pochybností o tom, že založení domácnosti manželským sňatkem má i značný hospodářský význam. Soud první stolice vzhledem ke stanovisku jím zaujatému neprovedl důkazy stranami nabídnuté ani pokud se týče pravdivosti či nepravdivosti skutečnosti žalovanou o žalobci rozšiřované, ani o tvrzení žalobce, že jest jedním žalované ohrožen jeho sňatek s Boženou B-ovou, a neučinil v těchto směrech žádné zjištění, a trpí tudíž řízení odvolací i vytýkanou neúplností.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody :

Podmínkou nároku podle § 1330 obč. zák. jest vědomí nebo nutnost vědomí rozšiřovatele, že skutečnost jím rozšiřovaná jest nepravdivá, tudíž i nepravdivost skutečnosti té. Nepravdivým jest tvrzení, jež odporuje skutečnému stavu, neprávní domněnce. Tvrzením, že někdo jest otcem dítěte, ač není manželem jeho matky, může býti nařčený poškozen podle § 1330 obč. zák. jen jako tvrzením, že obcoval nemanželsky s matkou dítěte v kritické době. Co do nepravdivosti tvrzení toho záleží jen na důkazu této skutečnosti nebo jejího záporu, ne však na tom, že matka byla v době soulože a zrození dítěte manželkou jiného.

Čís. 9580

Přijímátemi závodu (§ 1409 obč. zák.) káže opatrnost, když mu prodátem o dlužích nic nesdělil, by se přeptal na poměry a dal si předložit průkazy o tom, že jsou dluhy zaplacené, a by se zajistil zadržet částí tržové ceny nebo jinakým způsobem pro případ, že by tomu tak nebylo. Nedbalost věřitele ve vymáhání dluhu proti původnímu dlužníku nepřichází tu v úvahu.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, Rv I 247/29.)

Žalující firma domáhala se na žalovaném přijímátemi závodu zaplacení peníze, jež jí dlužil předátem závodu. **Procesní soud**

prvé stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Již rozh. čís. 4259 sb. n. s. vysvětlilo, co jest rozuměti slovy »znáti musil« v ten rozum, že jest tím rozuměti »nevědomost spočívající na zanedbání povinné péče« po rozumu § 1297 obč. zák. a čl. 282 obch. zák., a že odpověď na otázku, zda žalovaný o dluhu věděti musil, jest výsledkem právního uvažování a odvození logických závěrů ze zjištěných okolností a podléhá přezkumu nejvyššího soudu podle § 503 čís. 4 c. ř. s. Odvolací soud zjistil na základě doznání žalovaného v jeho přednesu před prvním soudem a na základě výpovědi svědka N-a, že při převzetí obchodu žalovaný nejednal s Jaroslavem N-em o nezaplacených dlužích a že mu N.* o tom nic neřikal, zda vážnou na obchodu dluhy. Poněvadž při přejímání obchodu jest vzhledem k důsledkům ustanovení § 1409 obč. zák. věci povinné péče a opatrnosti přejimatele, by hleděl zjistiti, zda prodatel obchodu má obchodní dluhy a v jaké výši, kázala opatrnost, by se žalovaný, když mu prodatel sám nic nesdělil, přeptal na tyto poměry, dal si předložiti průkazy o tom, že dluhy jsou zaplacený, by se zajistil zadržením části tržové ceny nebo jinakým způsobem pro případ, že by tomu tak nebylo. Opatrnost byla tu na místě tím spíše, an úředník žalující firmy upomínal v jeho přítomnosti N-a o dluh, o jehož placení jde, právě v čase vyjednávání žalovaného o koupi obchodu, čímž byl upozorněn na možnost obchodních dluhů. Když žalovaný této opatrnosti nešetřil, jest o něm vzhledem k obdobě § 3 konk. ř. říci, že dluhy ty při náležité opatrnosti seznati musil a zodpovídá za nedostatek této opatrnosti, jak správně vystihl odvolací soud, podle § 1409 obč. zák. a jest proto práv z dluhů těch, byť i o nich nevěděl. Na tom, zda František N. mu dluhy zatajil, nezáleží, neboť bylo by lze na okolnost tu vzíti zřetel jen tehdy, kdyby se žalovaný byl po dlužích poptával a N. mu je přes to nesdělil. Že žalující firma následkem obmyslného dorozumění s Františkem N-em nevymáhala úmyslně na něm pohledávku, chtějíc takto pomoci svému bývalému zaměstnanci na úkor kupitele obchodu, jest tvrzení nové, v dovolacím řízení nepřipustné (§ 504 druhý odstavec c. ř. s.), k němuž nelze hleděti. Nedbalost věřitele ve vymáhání pohledávky na hlavním dlužníku má právní význam při vymáhání pohledávky na rukojmím (§ 1364 obč. zák.), nikoli však při vymáhání pohledávky na kupiteli obchodu podle § 1409 obč. zák. a netřeba se proto obíratí otázkou, zda se žalobkyně této nedbalosti dopustila.

Čís. 9581

Určovací žalobou (§ 228 c. ř. s.) nelze se před splatností pojistek domáhati na pojišťovně, by byla určena měna, v níž má vyplatiti pojistky.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1930, Rv I 630/29.)

Žalobce domáhal se na žalované říšsko-německé bance, by bylo určeno, že jest žalovaná povinna vyplatiti držiteli pojistek dne 1. (15.)